

Bruxelles, 12.2.2021.
C(2021) 1054 final

ANNEXES 1 to 4

PRILOZI

Obavijesti Komisije

**Tehničke smjernice o primjeni načela o nenanošenju bitne štete u okviru Uredbe o
Mehanizmu za oporavak i otpornost**

PRILOG I.: Kontrolni popis za ocjenu usklađenosti s načelom nenanošenja bitne štete

- 1. Dio 1. – Države članice trebale bi razmotriti šest okolišnih ciljeva kako bi utvrdile za koje je od njih potrebna materijalna ocjena. Za svaku mjeru navedite za koje je od sljedećih okolišnih ciljeva, kako su definirani u članku 17. („Bitna šteta za okolišne ciljeve”) Uredbe o taksonomiji, potrebna materijalna ocjena usklađenosti mjere s načelom nenanošenja bitne štete:**

<i>Navedite za koje je od sljedećih okolišnih ciljeva potrebna materijalna ocjena usklađenosti mjere s načelom nenanošenja bitne štete</i>	Da	Ne	<i>Obrazloženje ako je odabrano „Ne”</i>
Ublažavanje klimatskih promjena			
Prilagodba klimatskim promjenama			
Održiva uporaba i zaštita vodnih i morskih resursa			
Kružno gospodarstvo, uključujući sprečavanje nastanka otpada i recikliranje			
Sprečavanje i kontrola onečišćenja zraka, vode ili zemlje			
Zaštita i obnova bioraznolikosti i ekosustava			

- 2. Dio 2. – Države članice trebale bi provesti materijalnu ocjenu usklađenosti s načelom nenanošenja bitne štete za one okolišne ciljeve za koje je to potrebno. Odgovorite na sljedeće pitanja za svaku pojedinu mjeru, i to za one okolišne ciljeve za koje je u dijelu 1. utvrđeno da je potrebna materijalna ocjena:**

<i>Pitanja</i>	Ne	<i>Materijalno obrazloženje</i>
<i>Ublažavanje klimatskih promjena: očekuje li se da će mjera dovesti do znatnih emisija stakleničkih plinova?</i>		
<i>Prilagodba klimatskim promjenama: očekuje li se da će mjera dovesti do povećanja štetnog učinka trenutačne ili očekivane buduće klime na samu mjeru ili na ljude, prirodu ili imovinu?</i>		
<i>Održiva uporaba i zaštita vodnih i morskih resursa: očekuje li se da će mjera biti štetna:</i> (i) za dobro stanje ili dobar ekološki potencijal vodnih tijela, među ostalim površinskih i podzemnih voda; ili (ii) za dobro stanje okoliša morskih voda?		
<i>Prelazak na kružno gospodarstvo, uključujući sprečavanje nastanka otpada i recikliranje: očekuje li se da će mjera:</i> (i) dovesti do znatnog povećanja stvaranja, spaljivanja ili odlaganja otpada, osim spaljivanja opasnog otpada koji se ne može reciklirati; ili (ii) dovesti do znatnih neučinkovitosti u izravnoj ili neizravnoj uporabi bilo		

<p>kojeg prirodnog resursa¹ u bilo kojoj fazi njegova životnog ciklusa koje nisu svedene na najmanju moguću mjeru odgovarajućim mjerama²; ili</p> <p>(iii) uzrokovati bitnu i dugoročnu štetu okolišu u odnosu na kružno gospodarstvo³?</p>		
<p><i>Sprečavanje i kontrola onečišćenja:</i> očekuje li se da će mjera dovesti do znatnog povećanja emisija onečišćujućih tvari⁴ u zrak, vodu ili zemlju?</p>		
<p><i>Zaštita i obnova bioraznolikosti i ekosustava:</i> očekuje li se da će mjera biti:</p> <p>(i) u znatnoj mjeri štetna za dobro stanje⁵ i otpornost ekosustava; ili</p> <p>(ii) štetna za stanje očuvanosti staništa i vrsta, među ostalim onih od interesa za Uniju?</p>		

¹Prirodni resursi uključuju energiju, materijale, metale, vodu, biomasu, zrak i zemlju.

²Primjerice, neučinkovitosti se mogu svesti na najmanju moguću mjeru znatnim povećanjem trajnosti, mogućnosti popravka, nadogradnje i ponovne uporabljivosti proizvodâ ili znatnim smanjivanjem uporabe resursa s pomoću dizajna i odabira materijala, olakšavanjem prenamjene, rastavljanja i rasklapanja, osobito radi smanjenja uporabe građevnih materijala i promicanja njihove ponovne uporabe; te prelaskom na poslovne modele „proizvod kao usluga” i kružne vrijednosne lance s ciljem da se proizvodi, komponente i materijali održavaju na najvišoj razini korisnosti i vrijednosti što je dulje moguće. zatim znatnim smanjenjem udjela opasnih tvari u materijalima i proizvodima, među ostalim zamjenom tih tvari sigurnijim alternativama, te znatnim smanjenjem otpada od hrane u proizvodnji, preradi, izradi ili distribuciji hrane.

³Za više informacija o cilju kružnog gospodarstva vidjeti uvodnu izjavu 27. Uredbe o taksonomiji.

⁴Onečišćujuća tvar znači tvar, vibracija, toplina, buka, svjetlost ili drugi kontaminanti prisutni u zraku, vodi ili zemlji koji mogu biti štetni za ljudsko zdravlje ili okoliš.

⁵U skladu s člankom 2. stavkom 16. Uredbe o taksonomiji „dobro stanje” u odnosu na ekosustav znači da je ekosustav u dobrom fizičkom, kemijskom i biološkom stanju ili koji je dobre fizičke, kemijske i biološke kvalitete te koji se može samoreproducirati ili samoobnavljati, u kojem se ne narušavaju sastav vrsta, struktura ekosustava i ekološke funkcije”.

PRILOG II.: Popratni dokazi za materijalnu ocjenu usklađenosti s načelom nenanošenja bitne štete u kontekstu dijela 2. kontrolnog popisa

Ako je to korisno, kada dostavljaju materijalnu ocjenu usklađenosti mjere s načelom nenanošenja bitne štete u kontekstu dijela 2. kontrolnog popisa (vidjeti odjeljak 3.), države članice mogu upotrebljavati (nesveobuhvatan) popis popratnih elemenata dokaza naveden u nastavku. Taj je popis izradila Komisija kako bi se državama članicama olakšala ocjena pojedinačnih slučajeva u okviru materijalne ocjene u kontekstu dijela 2. kontrolnog popisa. Iako upotreba tog popisa nije obvezna, države članice mogu se njime poslužiti pri odabiru vrste dokaza kojima mogu potkrijepiti svoje obrazloženje o usklađenosti mjere s načelom nenanošenja bitne štete, čime se nadopunjuju opća pitanja iz dijela 2. kontrolnog popisa.

Međusektorski popratni dokazi

- Poštuje se primjenjivi dio **zakonodavstva EU-a o okolišu** (osobito procjene utjecaja na okoliš) i izdane su relevantne **dozvole/odobrenja**.
- U okviru mjere od poduzeća se zahtijeva da uvedu priznati **sustav upravljanja okolišem**, kao što je EMAS (ili, alternativno, ISO 14001 ili ekvivalentni sustav), ili da upotrebljavaju i/ili proizvode robu ili usluge kojima je dodijeljen **znak za okoliš EU-a**⁶ ili neki drugi znak za okoliš tipa I⁷.
- Mjera se odnosi na provedbu najbolje okolišne prakse ili postizanje **mjerila izvrsnosti** utvrđenih u sektorskim referentnim dokumentima⁸ donesenima u skladu s člankom 46. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 1221/2009 o dobrovoljnom sudjelovanju organizacija u sustavu upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja Zajednice (EMAS).
- Za javna ulaganja, mjera je u skladu s **kriterijima za zelenu javnu nabavu**⁹.
- Za infrastrukturna ulaganja, provedena je **provjera otpornosti ulaganja na klimatske i okolišne promjene**.

Ublažavanje klimatskih promjena

- Za **mjeru iz područja koje nije obuhvaćeno referentnim vrijednostima sustava trgovanja emisijama**, mjera je spojiva s postizanjem cilja smanjenja emisija stakleničkih plinova do 2030. i s ciljem postizanja klimatske neutralnosti do 2050.
- Za **mjeru kojom se promiče elektrifikacija**, mjeri su priloženi dokazi da se struktura izvora energije razvija u smjeru dekarbonizacije u skladu s ciljevima smanjenja emisija stakleničkih plinova do 2030. i 2050., te je popraćena povećanim kapacitetom za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora.

---

⁶Program dodjele znaka za okoliš EU-a uspostavljen je Uredbom (EZ) br. 66/2010. Popis skupina proizvoda za koje su utvrđena mjerila za dodjelu znaka za okoliš EU-a dostupan je na: <https://ec.europa.eu/environment/ecolabel/products-groups-and-criteria.html>

⁷Znakovi za okoliš tipa I utvrđeni su u normi ISO 14024:2018.

⁸Dostupno na: https://ec.europa.eu/environment/emas/emas_publications/sectoral_reference_documents_en.htm

⁹Europska komisija utvrdila je kriterije EU-a za zelenu javnu nabavu za velik broj skupina proizvoda: https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

Prilagodba klimatskim promjenama

- Provedena je proporcionalna **procjena klimatskog rizika**.
- Ako je vrijednost ulaganja veća od 10 milijuna EUR, provedena je ili se planira provesti **procjena klimatskog rizika i osjetljivosti**¹⁰ na temelju koje će se utvrditi, ocijeniti i provesti relevantne mjere prilagodbe.

Održiva uporaba i zaštita vodnih i morskih resursa

- Rizici od uništavanja okoliša **povezani s očuvanjem kvalitete vode** i izbjegavanjem nestašice vode utvrđeni su i uklonjeni u skladu sa zahtjevima Okvirne direktive o vodama i planom upravljanja riječnim slivovima.
- U slučaju mjere koja se odnosi na **obalni i morski okoliš**, mjera trajno ne isključuje niti ugrožava postizanje dobrog stanja okoliša, kako je definirano Okvirnom direktivom o pomorskoj strategiji, na razini predmetne morske regije ili podregije ili u morskim vodama drugih država članica.
- Mjera ne utječe znatno na i. **predmetna vodna tijela** (niti sprečava da određeno vodno tijelo na koje se odnosi i druga vodna tijela u istom riječnom slivu postignu dobro stanje ili dobar potencijal, u skladu sa zahtjevima Okvirne direktive o vodama) ili ii. **zaštićena staništa i vrste** koji su izravno ovisni o vodi.

Kružno gospodarstvo, uključujući sprečavanje nastanka otpada i recikliranje

- Mjera je u skladu s relevantnim nacionalnim ili regionalnim **planom gospodarenja otpadom i programom za sprečavanje nastanka otpada**, u skladu s člankom 28. Direktive 2008/98/EZ kako je izmijenjena Direktivom (EU) 2018/851 i, ako je dostupno, s relevantnom nacionalnom, regionalnom ili lokalnom strategijom kružnog gospodarstva.
- Mjera je u skladu s **načelima održivih proizvoda i hijerarhije otpada**, pri čemu je prioritet **sprečavanje nastanka otpada**.
- U okviru mjere osigurava se **učinkovitost glavnih resursa** koji se upotrebljavaju. Uklanjanju se **neučinkovitosti**¹¹ u korištenju resursa, među ostalim osiguravanjem učinkovite upotrebe i trajnosti proizvoda, zgrada i imovine.
- U okviru mjere osigurava se djelotvorno i učinkovito **odvojeno prikupljanje otpada na izvoru** te slanje frakcija odvojenih na izvoru na **pripremu za ponovnu uporabu ili recikliranje**.

Sprečavanje i kontrola onečišćenja

- Mjera je u skladu s postojećim globalnim, nacionalnim, regionalnim ili lokalnim **planovima za smanjenje onečišćenja**.
- Mjera je u skladu s relevantnim zaključcima o **najboljim raspoloživim tehnikama** ili **referentnim dokumentima o najboljim raspoloživim tehnikama**¹² u tom sektoru.

---

¹⁰Države članice potiče se da se koriste smjernicama Komisije o provjeri održivosti ulaganja u okviru programa InvestEU, uključujući smjernice za provjeru otpornosti infrastrukture na klimatske promjene za razdoblje 2021.–2027. Međutim, državama članicama dopušteno je primjenjivati vlastite kriterije i pokazatelje za provjeru održivosti, pod uvjetom da su utemeljeni na klimatskim ciljevima EU-a i da znatno doprinose klimatskim i okolišnim ciljevima u smislu Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088.

¹¹ Vidjeti bilješku 2. u Prilogu I. ovim smjernicama.

- Upotreba **opasnih tvari**¹³ zamijenit će se alternativnim rješenjima.
- Mjera je u skladu s **održivom upotrebom pesticida**¹⁴.
- Mjera je u skladu s najboljim praksama za borbu protiv **antimikrobne otpornosti**¹⁵.

Zaštita i obnova bioraznolikosti i ekosustavâ

- Mjerom se poštuje **hijerarhija ublažavanja**¹⁶ i drugi relevantni zahtjevi Direktive o staništima i Direktive o pticama.
- Provedena je **procjena utjecaja na okoliš** i primijenjeni su njezini zaključci.

---

¹²Ta vrsta popratnih dokaza primjenjiva je na aktivnosti obuhvaćene područjem primjene Direktive 2010/75/EU („Direktiva o industrijskim emisijama”). Popis dostupnih zaključaka o najboljim raspoloživim tehnikama i referentnih dokumenata o najboljim raspoloživim tehnikama dostupan je na: <https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference>

¹³To se pitanje odnosi na sprečavanje i kontrolu onečišćenja uzrokovanog industrijskim aktivnostima. U članku 3. stavku 18. Direktive 2010/75/EU („Direktiva o industrijskim emisijama”) „opasne tvari” definiraju se kao: „tvari ili pripravci iz članka 3. Uredbe (EZ) br. 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o razvrstavanju, označivanju i pakiranju tvari i smjesa”. Osim toga, u članku 58. Direktive o industrijskim emisijama navodi se sljedeće: „Tvari ili pripravci kojima je zbog sadržaja hlapljivih organskih spojeva svrstanih u kancerogene, mutagene ili toksične za reprodukciju na temelju Uredbe (EZ) br. 1272/2008, dodijeljena ili moraju nositi oznaku upozorenja H340, H350, H350i, H360D ili H360F, zamjenjuju se, u što većoj mjeri i čim prije, manje štetnim tvarima ili pripravcima.”

¹⁴Kako je utvrđeno u Direktivi o održivoj upotrebi 2009/128/EZ.

¹⁵Zaključci Vijeća o sljedećim koracima za pretvaranju EU-a u regiju s najboljom praksom u borbi protiv antimikrobne otpornosti (2019/C 214/01).

¹⁶U skladu s Metodološkim smjernicama o odredbama članka 6. stavka 3. i stavka 4. Direktive o staništima 92/43/EEZ.

PRILOG III.: Posebni uvjeti za usklađenost s načelom nenanošenja bitne štete za cilj ublažavanja klimatskih promjena u kontekstu Mehanizma za oporavak i otpornost za mjere koje se odnose na proizvodnju električne i/ili toplinske energije s pomoću prirodnog plina, uključujući povezanu infrastrukturu za prijenos i distribuciju.

- Potpora mjerama koje se odnose na **proizvodnju električne i/ili toplinske energije na bazi prirodnog plina** iznimno se može pružiti na pojedinačnoj osnovi u državama članicama koje se suočavaju sa znatnim poteškoćama pri smanjivanju upotrebe izvora energije s visokim emisijama ugljika, pod uvjetom da ta potpora doprinosi ciljevima dekarbonizacije EU-a za 2030. i 2050. i ako vrijedi sljedeće:
  - mjere se odnose na fleksibilnu, otpornu na buduće promjene i učinkovitu proizvodnju električne energije na plin ili kombiniranu proizvodnju toplinske i električne energije na plin, s emisijama stakleničkih plinova manjima od 250 gCO₂e/kWh tijekom ekonomskog životnog vijeka postrojenja;
  - ili
  - mjere se odnose na fleksibilnu, otpornu na buduće promjene i učinkovitu proizvodnju električne energije na plin ili kombiniranu proizvodnju toplinske i električne energije na plin, u okviru kojih je moguća uporaba plinova iz obnovljivih izvora i plinova s niskim emisijama ugljika i:
    - plan za oporavak i otpornost uključuje vjerodostojne planove ili obveze za povećanje uporabe plinova iz obnovljivih izvora i plinova s niskim emisijama ugljika; i
    - dovode do istodobnog zatvaranja postrojenja za proizvodnju električne i/ili toplinske energije sa znatno većim emisijama ugljika (npr. na ugljen, lignit ili naftu) s barem jednakim kapacitetom, a posljedica je znatno smanjenje emisija stakleničkih plinova; i
    - predmetna država članica može dokazati konkretno kretanje prema povećanju udjela obnovljivih izvora energije radi ostvarenja cilja za obnovljive izvore energije za 2030.; i
    - plan za oporavak i otpornost uključuje konkretne reforme i ulaganja za povećanje udjela obnovljivih izvora energije.
- Potpora za mjere koje se odnose na **postrojenja za proizvodnju na bazi prirodnog plina u sustavima centraliziranoga grijanja i hlađenja** može se iznimno dodijeliti ako postrojenje ispunjava zahtjeve za sustave „učinkovitog centraliziranoga grijanja i hlađenja” (kako je definirano u članku 2. stavku 41. Direktive 2012/27/EU) i ispunjava uvjete za proizvodnju toplinske/električne energije na bazi prirodnog plina kako je opisano u prvoj točki ovog Priloga.
- Potpora za mjere koje se odnose na **mreže centraliziranoga grijanja i hlađenja koje dobivaju toplinu/hlađenje iz postrojenja u kojima se upotrebljava prirodni plin** može se iznimno dodijeliti ako vrijedi sljedeće:
  - dio su sustava „učinkovitog centraliziranoga grijanja i hlađenja” (kako je definirano u članku 2. stavku 41. Direktive 2012/27/EU), pri čemu se toplina/hlađenje dobivaju iz postojećih postrojenja koja ispunjavaju uvjete za proizvodnju toplinske/električne energije na bazi prirodnog plina kako je opisano u prvoj točki;
  - ili
  - ulaganja u postrojenje za proizvodnju toplinske/električne energije počinju u roku od tri godine od modernizacije mreže, usmjerena su na stvaranje učinkovitog sustava (kako je definiran u članku 2. stavku 41. Direktive 2012/27/EU) i ispunjavaju uvjete za proizvodnju toplinske/električne energije na bazi prirodnog plina kako je opisano u prvoj točki.
- Potpora za mjere koje se odnose na **infrastrukturu za prijenos i distribuciju plinovitih goriva** moguća je ako se u okviru tih mjera u trenutku izgradnje omogućuje transport (i/ili skladištenje) plinova iz obnovljivih izvora i plinova s niskim emisijama ugljika.

- Potpora za mjere koje se odnose na **kotlove i sustave grijanja na prirodni plin (i pripadajuću infrastrukturu za distribuciju)** može se iznimno dodijeliti, ovisno o slučaju, ako za njih vrijedi sljedeće:
  - u skladu su s člankom 7. stavkom 2. Uredbe (EU) 2017/1369 o okviru za označivanje energetske učinkovitosti¹⁷ ili se ugrađuju u zgrade koje su uključene u širi program energetske učinkovitosti ili obnove zgrada, u skladu s dugoročnim strategijama obnove u okviru Direktive o energetskim svojstvima zgrada, i dovode do znatnog poboljšanja energetske učinkovitosti, i
  - dovode do znatnog smanjenja emisija stakleničkih plinova; i
  - dovode do znatnog unapređenja okoliša (osobito zbog smanjenja onečišćenja) i javnog zdravlja, posebno na područjima na kojima su EU-ovi pragovi za kvalitetu zraka utvrđeni Direktivom 2008/50/EU premašeni ili bi mogli biti premašeni, npr. pri zamjeni sustava grijanja i kotlova na bazi ugljena ili loživog ulja.

---

¹⁷Člankom 7. stavkom 2. Uredbe (EU) 2017/1369 o okviru za označivanje energetske učinkovitosti propisuje se da „poticaji koje daju države članice moraju biti usmjereni na dva najviša znatno popunjena razreda energetske učinkovitosti, ili na više razrede utvrđene u delegiranom aktu. Kad je riječ o proizvodima za grijanje prostora i vode, proizvodi na fosilna goriva obično nisu u tim razredima, uz moguću iznimku proizvoda za mikrogeneraciju na plin.

PRILOG IV.: Razrađeni primjeri načina provedbe ocjene usklađenosti s načelom nenanošenja bitne štete

U ovom se odjeljku navode razrađeni primjeri hipotetskih mjera i opći elementi koji bi mogli biti dio ocjene usklađenosti s načelom nenanošenja bitne štete, u kojima su primijenjena dva koraka iz kontrolnog popisa opisana u odjeljku 3. Ti se primjeri navode ne dovodeći u pitanje opseg detalja ili sadržaja koji su potrebni u opisu mjere i stvarnoj ocjeni usklađenosti s načelom nenanošenja bitne štete koja se provodi u okviru planova za oporavak i otpornost. Ocjena usklađenosti s načelom nenanošenja bitne štete koja će u konačnici biti potrebna ovisi o vrsti i obilježjima svake mjere i ne može se iscrpno obuhvatiti za potrebe ovog dokumenta.

Primjer 1.: Mjere energetske učinkovitosti u postojećim zgradama, uključujući zamjenu sustava grijanja i hlađenja

Opis mjere

Ulaganja u opsežan program energetske obnove zgrada koja dovode do znatnog poboljšanja energetske učinkovitosti i cilj im je obnova postojećih stambenih zgrada s pomoću niza mjera energetske učinkovitosti, uključujući izolaciju, učinkovite prozore, zamjenu sustava grijanja i hlađenja, zelene krovove i ugradnju opreme za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora (npr. solarne fotonaponske ploče).

Dio 1. kontrolnog popisa za ocjenu usklađenosti s načelom nenanošenja bitne štete

Navedite za koje je od sljedećih okolišnih ciljeva potrebna materijalna ocjena usklađenosti mjere s načelom nenanošenja bitne štete	Da	Ne	Obrazloženje ako je odabrano „Ne”
Ublažavanje klimatskih promjena	X		
Prilagodba klimatskim promjenama	X		
Održiva uporaba i zaštita vodnih i morskih resursa		X	Aktivnost koja se podupire mjerom ima neznatan predvidiv učinak na taj okolišni cilj, uzimajući u obzir izravne i primarne neizravne učinke tijekom cijelog životnog ciklusa. Nisu utvrđeni rizici od uništavanja okoliša povezani s očuvanjem kvalitete vode i nestašicom vode jer se ne ugrađuje vodna armatura ni instalacije za korištenje vode.
Kružno gospodarstvo, uključujući sprečavanje nastanka otpada i recikliranje	X		
Sprečavanje i kontrola onečišćenja zraka, vode ili zemlje	X		
Zaštita i obnova bioraznolikosti i ekosustava		X	Aktivnost koja se podupire mjerom ima neznatan predvidiv učinak na taj okolišni cilj, uzimajući u obzir izravne i primarne neizravne učinke tijekom cijelog životnog ciklusa. Program obnove zgrada ne odnosi se na zgrade smještene na osjetljivim područjima sa stajališta biološke raznolikosti ili u blizini tih područja (uključujući mrežu zaštićenih područja Natura 2000, lokalitete uvrštene na popis svjetske baštine UNESCO-a i ključna područja bioraznolikosti te druga zaštićena područja).

Dio 2. kontrolnog popisa za ocjenu usklađenosti s načelom nenanošenja bitne štete

Pitanja	Ne	Materijalno obrazloženje
Ublažavanje klimatskih promjena: očekuje li se da će mjera dovesti do znatnih emisija stakleničkih plinova?	X	Mjera je prihvatljiva za područje intervencije 025 iz Priloga Uredbi o Mehanizmu za oporavak i otpornost s 40-postotnim koeficijentom za ciljeve u području klimatskih promjena. Ne očekuje se da će mjera dovesti do znatnih emisija stakleničkih plinova s obzirom na sljedeće:

		<ul style="list-style-type: none"> - Zgrada nije namijenjena za aktivnosti ekstrakcije, skladištenja, prijevoza ili proizvodnje fosilnih goriva. - Program obnove ima potencijal za smanjenje potrošnje energije i povećanje energetske učinkovitosti, što bi dovelo do znatnog poboljšanja energetske svojstava predmetnih zgrada i smanjilo emisiju stakleničkih plinova (vidjeti specifikacije mjere na stranici X. u planu za oporavak i otpornost i specifikacije navedene u sljedećoj točki). Time će se pridonijeti ostvarenju nacionalnog cilja povećanja energetske učinkovitosti na godišnjoj osnovi, utvrđenog u skladu s Direktivom o energetske učinkovitosti (2012/27/EU) i doprinosima Pariškom klimatskom sporazumu utvrđenima na nacionalnoj razini. - Ta će mjera dovesti do znatnog smanjenja emisija stakleničkih plinova, odnosno procijenjenih XX kt emisija stakleničkih plinova godišnje, što odgovara vrijednosti od X % emisija stakleničkih plinova iz stambenog sektora na nacionalnoj razini (vidjeti analizu na stranici X. u planu za oporavak i otpornost). - Program obnove uključivat će, među ostalim, zamjenu sustava grijanja na ugljen/loživo ulje plinskim kondenzacijskim kotlovima: <ul style="list-style-type: none"> o Ti kotlovi odgovaraju razredu A, koji je niži od dva najviša znatno popunjena razreda energetske učinkovitosti u toj državi članici. Razmatrana su učinkovitija alternativna rješenja s nižim emisijama ugljika (posebno toplinske crpke razreda A++ i A+), ali zbog arhitekture zgrada obuhvaćenih programom ne mogu se ugraditi zajedničke toplinske crpke, a plinski kondenzacijski kotlovi razreda A najbolja su tehnološki izvediva alternativa. o Osim toga, ulaganja u plinske kondenzacijske kotlove dio su šireg programa energetske obnove zgrada, u skladu s dugoročnim strategijama obnove u okviru Direktive o energetske svojstvima zgrada, i dovode do znatnog poboljšanja energetske učinkovitosti. o Uz ugradnju takvih kotlova, mjera uključuje i postavljanje solarnih fotonaponskih ploča u okviru obnove tih zgrada. - Kako se u cijeloj državi članici ne bi otežalo uvođenje niskougljičnih alternativa, posebno toplinskih crpki, reforma X te komponente (vidjeti stranicu Y u planu za oporavak i otpornost) dovest će do revizije relativnih cijena goriva.
<p><i>Prilagodba klimatskim promjenama:</i> očekuje li se da će mjera dovesti do povećanja štetnog učinka trenutačne ili očekivane buduće klime na samu mjeru ili na ljude, prirodu ili imovinu?</p>	X	<p>U okviru analize izloženosti koja obuhvaća trenutačnu i buduću klimu procijenjeni su fizički klimatski rizici koji bi mogli biti značajni za tu mjeru i utvrđeno je da će zgrade u ciljanoj klimatskoj zoni biti izložene toplinskim valovima. Mjerom se od gospodarskih subjekata zahtijeva da osiguraju optimizaciju tehničkih sustava zgrada u obnovljenim zgradama kako bi se korisnicima osigurala toplinska ugodnost čak i na tim ekstremnim temperaturama. Stoga nema dokaza o znatnim negativnim izravnim i primarnim neizravnim učincima mjere na taj okolišni cilj tijekom njezina cijelog životnog ciklusa.</p>
<p><i>Prelazak na kružno gospodarstvo, uključujući sprečavanje nastanka otpada i recikliranje:</i> očekuje li se da će mjera:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) dovesti do znatnog povećanja stvaranja, spaljivanja ili odlaganja otpada, osim spaljivanja opasnog otpada koji se ne može reciklirati; ili (ii) dovesti do znatnih neučinkovitosti u izravnoj ili neizravnoj uporabi bilo kojeg prirodnog resursa u bilo kojoj fazi njegova životnog ciklusa koje nisu svedene na najmanju moguću mjeru odgovarajućim mjerama; ili (iii) uzrokovati bitnu i dugoročnu štetu okolišu u odnosu na kružno gospodarstvo? 	X	<p>Mjerom se od gospodarskih subjekata koji provode obnovu zgrada zahtijeva da osiguraju da se najmanje 70 % (masenog udjela) neopasnog građevinskog otpada i otpada od rušenja (osim prirodnog materijala iz kategorije 17 05 04 Europskog popisa otpada utvrđenog Odlukom 2000/532/EZ) nastalog na gradilištu pripremi za ponovnu uporabu, recikliranje i druge postupke oporabe materijala, uključujući postupke nasipavanja u kojima se otpad koristi kao zamjena za druge materijale, u skladu s hijerarhijom otpada i Protokolom EU-a za gospodarenje građevinskim otpadom i otpadom od rušenja.</p> <p>Mjera uključuje tehničke specifikacije za opremu za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora koja se može ugraditi i one se odnose na njezinu trajnost te mogućnost popravka i recikliranja, kako je navedeno na stranici X. u planu za oporavak i otpornost. Konkretno, subjekti će ograničiti stvaranje otpada u postupcima povezanim s gradnjom i rušenjem u skladu s Protokolom EU-a za gospodarenje građevinskim otpadom i otpadom od rušenja. Projektiranjem zgrada i tehnikama izgradnje poduprijet će se kružnost te će se posebno dokazati, s obzirom na normu ISO 20887 ili druge norme za procjenu mogućnosti rastavljanja ili prilagodljivosti zgrada, da su osmišljene da budu resursno učinkovitije, prilagodljive, fleksibilne i rastavljive kako bi se omogućila ponovna uporaba i recikliranje.</p>

<p><i>Sprečavanje i kontrola onečišćenja:</i> očekuje li se da će mjera dovesti do znatnog povećanja emisija onečišćujućih tvari u zrak, vodu ili zemlju?</p>	X	<p>Ne očekuje se da će mjera dovesti do znatnog povećanja emisija onečišćujućih tvari u zrak, vodu ili zemlju s obzirom na sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zamjena sustava grijanja na bazi loživog ulja dovest će do znatnih smanjenja emisija u zrak i posljedičnog poboljšanja javnog zdravlja na području na kojem su EU-ovi pragovi za kvalitetu zraka utvrđeni Direktivom 2008/50/EU premašeni ili će vjerojatno biti premašeni. - Kako je opisano u obrazloženju cilja ublažavanja klimatskih promjena, alternativna rješenja s manjim učinkom uzeta su u obzir, ali nisu tehnološki izvediva u kontekstu ovog programa. Nadalje, očekivani prosječni životni vijek kotlova koji se ugrađuju je 12 godina. - Subjekti koji provode obnovu dužni su osigurati da sastavni dijelovi zgrade i materijali koji se upotrebljavaju u obnovi zgrade ne sadržavaju azbest ni posebno zabrinjavajuće tvari kako su utvrđene na temelju popisa tvari koje podliježu autorizaciji iz Priloga XIV. Uredbi (EZ) br. 1907/2006. - Subjekti koji provode obnovu dužni su osigurati da sastavni dijelovi zgrade i materijali koji se upotrebljavaju u obnovi zgrade, a koji mogu doći u dodir s korisnicima, ispuštaju manje od 0,06 mg formaldehida po m³ materijala ili komponente i manje od 0,001 mg karcinogenih hlapljivih organskih spojeva kategorije 1A i 1B po m³ materijala ili komponente, i to na temelju ispitivanja u skladu s normom CEN/TS 16516 i ISO 16000-3 ili drugim usporedivim standardiziranim uvjetima ispitivanja i metodama utvrđivanja. - Poduzet će se mjere za smanjenje emisija buke, prašine i onečišćujućih tvari tijekom radova obnove, kako je opisano na stranici X. u planu za oporavak i otpornost.
---	---	---

Primjer 2.: Gospodarenje otpadom (obrada građevinskog otpada i otpada od rušenja)

Opis mjere

Ova je mjera ulaganje u izgradnju postrojenja za recikliranje građevinskog otpada i otpada od rušenja. Konkretnije, riječ je o postrojenjima za razvrstavanje i obradu odvojeno prikupljenih, neopasnih i krutih tokova otpada, uključujući onaj iz komponente za obnovu zgrada plana za oporavak i otpornost. U postrojenjima se recikliraju neopasni i kruti otpad u sekundarne sirovine primjenom postupka mehaničke preobrazbe. Cilj je mjere pretvoriti više od 50 % mase obrađenog odvojeno prikupljenog, neopasnog i krutog otpada u sekundarne sirovine koje su prikladne za zamjenu primarnih građevinskih materijala.

Dio 1. kontrolnog popisa za ocjenu usklađenosti s načelom nenanošenja bitne štete

Navedite za koje je od sljedećih okolišnih ciljeva potrebna materijalna ocjena usklađenosti mjere s načelom nenanošenja bitne štete	Da	Ne	Obrazloženje ako je odabrano „Ne”
Ublažavanje klimatskih promjena		X	Mjera je prihvatljiva za područje intervencije 045a iz Priloga Uredbi o Mehanizmu za oporavak i otpornost sa 100-postotnim koeficijentom za ciljeve u području klimatskih promjena jer su tehničke specifikacije potpore postrojenjima za recikliranje uvjetovane postizanjem stope konverzije od 50 %. Zbog cilja mjere i prirode područja intervencije doprinos cilju ublažavanja klimatskih promjena je izravan.
Prilagodba klimatskim promjenama	X		
Održiva uporaba i zaštita vodnih i morskih resursa		X	Aktivnost koja se podupire mjerom ima neznatan predvidiv učinak na taj okolišni cilj, uzimajući u obzir izravne i primarne neizravne učinke tijekom cijelog životnog ciklusa. Nisu utvrđeni rizici od uništavanja okoliša povezani s očuvanjem kvalitete vode i nestašicom vode. U skladu s Direktivom 2011/92/EU u fazi analitičkog pregleda u okviru postupka procjene utjecaja na okoliš zaključeno je da se ne očekuju značajni učinci. Ako se građevinski otpad i otpad od rušenja skladište prije obrade, morat će biti prekriveni i morat će se kontrolirati infiltracija vode na lokaciji kako bi se izbjeglo ispiranje onečišćujućih tvari iz obrađenog otpada u lokalni vodonosnik u slučaju kiše.
Kružno gospodarstvo, uključujući sprečavanje		X	Mjera je prihvatljiva za područje intervencije 045a iz Priloga Uredbi o Mehanizmu za oporavak i otpornost sa 100-postotnim koeficijentom za okolišne

nastanka otpada i recikliranje			ciljeve jer su tehničke specifikacije potpore postrojenjima za recikliranje uvjetovane postizanjem stope konverzije od 50 %. Zbog cilja mjere i prirode područja intervencije doprinos cilju kružnog gospodarstva je izravan. Mjera je u skladu s [nacionalnim/regionalnim/lokalnim] planom gospodarenja otpadom.
Sprečavanje i kontrola onečišćenja zraka, vode ili zemlje		X	Aktivnost koja se podupire mjerom ima neznatan predvidiv učinak na taj okolišni cilj, uzimajući u obzir izravne i primarne neizravne učinke tijekom cijelog životnog ciklusa. U skladu s Direktivom 2011/92/EU u fazi analitičkog pregleda u okviru postupka procjene utjecaja na okoliš zaključeno je da se ne očekuju znatni učinci zbog mjera poduzetih za smanjenje emisija buke, prašine i onečišćujućih tvari u okviru izgradnje postrojenja za recikliranje i njegovih aktivnosti (razvrstavanje i obrada otpada). U postrojenjima koja se podupiru mjerom primjenjuju se najbolje raspoložive tehnike opisane u referentnom dokumentu o najboljim raspoloživim tehnikama za sektor obrade otpada. Mjere poduzete za smanjenje emisija buke, prašine i onečišćujućih tvari tijekom građevinskih radova opisane su na stranici X. u planu za oporavak i otpornost.
Zaštita i obnova bioraznolikosti i ekosustavâ		X	Aktivnost koja se podupire mjerom ima neznatan predvidiv učinak na taj okolišni cilj, uzimajući u obzir izravne i primarne neizravne učinke tijekom cijelog životnog ciklusa. Operacija se ne provodi na osjetljivim područjima sa stajališta biološke raznolikosti ili u blizini tih područja (uključujući mrežu zaštićenih područja Natura 2000, lokalitete uvrštene na popis svjetske baštine UNESCO-a i ključna područja bioraznolikosti te druga zaštićena područja). U skladu s direktivama 2011/92/EU i 92/43/EEZ u fazi analitičkog pregleda u okviru postupka procjene utjecaja na okoliš zaključeno je da se ne očekuju značajni učinci.

Dio 2. kontrolnog popisa za ocjenu usklađenosti s načelom nenanošenja bitne štete

Pitanja	Ne	Materijalno obrazloženje
<i>Prilagodba klimatskim promjenama:</i> očekuje li se da će mjera dovesti do povećanja štetnog učinka trenutačne ili očekivane buduće klime na samu mjeru ili na ljude, prirodu ili imovinu?	X	Budući da se mjera odnosi na dva postrojenja koja se grade u blizini poplavnih područja i da je očekivani životni vijek postrojenja dulji od 10 godina, provedena je pouzdana procjena klimatskog rizika i osjetljivosti na temelju najmodernijih klimatskih predviđanja u visokoj rezoluciji za velik broj budućih scenarija u skladu s očekivanim životnim vijekom postrojenja. Zaključci procjene uključeni su u strukturu mjere (vidjeti stranicu X. u planu za oporavak i otpornost). Osim toga, mjerom se utvrđuje obveza gospodarskih subjekata da izrade plan provedbe rješenja za prilagodbu kako bi se smanjili materijalni fizički klimatski rizici za postrojenja za recikliranje materijala (vidjeti stranicu X. u planu za oporavak i otpornost). Obveza podrazumijeva da rješenja za prilagodbu ne utječu negativno na rad na prilagodbi ili otpornost na fizičke klimatske rizike drugih ljudi, prirode, imovine i drugih gospodarskih aktivnosti te da su u skladu s lokalnim, sektorskim, regionalnim ili nacionalnim naporima za prilagodbu.

Primjer 3.: Postrojenje za spaljivanje otpada (primjer neusklađenosti s načelom nenanošenja bitne štete)

Opis mjere

Mjera se sastoji od ulaganja za potporu izgradnji novih spalionica otpada kako bi se povećao postojeći kapacitet u zemlji. Cilj je mjere smanjiti odlaganje neopasnog krutog komunalnog otpada na odlagališta i proizvesti energiju spaljivanjem otpada (energetska uporaba).

Dio 1. kontrolnog popisa za ocjenu usklađenosti s načelom nenanošenja bitne štete

Navedite za koje je od sljedećih okolišnih ciljeva potrebna materijalna ocjena usklađenosti mjere s načelom nenanošenja bitne štete	Da	Ne	Obrazloženje ako je odabrano „Ne”
Ublažavanje klimatskih promjena	X		
Prilagodba klimatskim	X		

promjenama			
Održiva uporaba i zaštita vodnih i morskih resursa		X	U ovom konkretnom slučaju aktivnost koja se podupire mjerom ima neznatan predvidiv utjecaj na taj okolišni cilj, uzimajući u obzir izravne i primarne neizravne učinke tijekom cijelog životnog ciklusa. Postoje dokazi da mjera neće dovesti do rizika od uništavanja okoliša povezanih s očuvanjem kvalitete vode i nestašicom vode u skladu s Okvirnom direktivom o vodama (2000/60/EZ). U skladu s Direktivom 2011/92/EU, u fazi analitičkog pregleda postupka procjene utjecaja na okoliš zaključeno je da se ne očekuju značajni učinci.
Kružno gospodarstvo, uključujući sprečavanje nastanka otpada i recikliranje	X		
Sprečavanje i kontrola onečišćenja zraka, vode ili zemlje	X		
Zaštita i obnova bioraznolikosti i ekosustava	X		

Dio 2. kontrolnog popisa za ocjenu usklađenosti s načelom nenanošenja bitne štete

Pitanja	Ne	Materijalno obrazloženje
<i>Ublažavanje klimatskih promjena:</i> očekuje li se da će mjera dovesti do znatnih emisija stakleničkih plinova?	X	Cilj je postrojenja koja se podupiru mjerom smanjiti emisije CO ₂ fosilnog podrijetla na najmanju moguću mjeru. To se postiže spaljivanjem isključivo biomase (a ne fosilnog materijala). To je potkrijepljeno (vidjeti stranicu X. u planu za oporavak i otpornost) i uključeno u relevantne ciljeve povezane s komponentom Y. Uspostavljen je plan praćenja istjecanja emisija stakleničkih plinova u svim postrojenjima, posebno iz otpada pohranjenog za obradu, što je vidljivo u strukturi mjere na stranici X. plana za oporavak i otpornost.
<i>Prilagodba klimatskim promjenama:</i> očekuje li se da će mjera dovesti do povećanja štetnog učinka trenutne ili očekivane buduće klime na samu mjeru ili na ljude, prirodu ili imovinu?	X	Budući da se mjera odnosi na tri spalionice otpada na područjima podložnima odronu tla s očekivanim životnim vijekom postrojenja od 25 do 30 godina, provedena je temeljita procjena klimatskog rizika i osjetljivosti na temelju najmodernijih klimatskih projekcija u visokoj rezoluciji za velik broj budućih scenarija u skladu s očekivanim životnim vijekom postrojenja. Zaključci procjene uključeni su u strukturu mjere (vidjeti stranicu X. u planu za oporavak i otpornost). Osim toga, mjerom se utvrđuje obveza gospodarskih subjekata da izrade plan provedbe rješenja za prilagodbu kako bi se smanjili materijalni fizički klimatski rizici za spalionice otpada (vidjeti stranicu X. u planu za oporavak i otpornost). Obveza podrazumijeva da rješenja za prilagodbu ne utječu negativno na rad na prilagodbi ili otpornost na fizičke klimatske rizike drugih ljudi, prirode, imovine i drugih gospodarskih aktivnosti te da su u skladu s lokalnim, sektorskim, regionalnim ili nacionalnim naporima za prilagodbu.
<i>Prelazak na kružno gospodarstvo, uključujući sprečavanje nastanka otpada i recikliranje:</i> očekuje li se da će mjera: (i) dovesti do znatnog povećanja stvaranja, spaljivanja ili odlaganja otpada, osim spaljivanja opasnog otpada koji se ne može reciklirati; ili (ii) dovesti do znatnih neučinkovitosti u izravnoj ili neizravnoj uporabi bilo kojeg prirodnog resursa u bilo kojoj fazi njegova životnog ciklusa	<i>Primjer neusklađenosti s načelom nenanošenja bitne štete</i>	<i>Iako je cilj te mjere preusmjeriti, među ostalim, zapaljivi otpad koji se ne može reciklirati s odlagališta, Komisija bi vjerojatno smatrala da se tom mjerom razvija ili „dovodi do znatnog povećanja stvaranja, spaljivanja ili odlaganja otpada, uz iznimku spaljivanja opasnog otpada koji se ne može reciklirati” iz sljedećih razloga.</i> <i>Izgradnja novih spalionica otpada radi povećanja postojećeg kapaciteta za spaljivanje u zemlji dovodi do znatnog povećanja spaljivanja otpada koji nije obuhvaćen kategorijom opasnog otpada koji se ne može reciklirati. Stoga se time izravno krši članak 17. stavak 1. točka (d) podtočka ii. („Bitna šteta za okolišne ciljeve”) Uredbe o taksonomiji.</i> <i>Mjerom se otežava razvoj i primjena dostupnih alternativnih rješenja s malim učinkom koja imaju veću okolišnu učinkovitost</i>

koje nisu svedene na najmanju moguću mjeru odgovarajućim mjerama; ili (iii) uzrokovati bitnu i dugoročnu štetu okolišu u odnosu na kružno gospodarstvo?		(npr. ponovna uporaba, recikliranje) i mogla bi dovesti do vezanosti o imovini s velikim učinkom, uzimajući u obzir njezin životni vijek i kapacitet. Znatne količine neopasnog otpada (koji se može reciklirati i koji se ne može reciklirati, bez razlike) mogle bi se upotrebljavati kao ulazni materijal, čime se u pogledu otpada koji se može reciklirati otežava obrada na višoj razini hijerarhije otpada, uključujući recikliranje. Time bi se ugrozilo ostvarivanje ciljeva za recikliranje na nacionalnoj/regionalnoj razini i nacionalnog/regionalnog/lokalnog plana gospodarenja otpadom donesenog u skladu s izmijenjenom Okvirnom direktivom o otpadu.
Sprečavanje i kontrola onečišćenja: očekuje li se da će mjera dovesti do znatnog povećanja emisija onečišćujućih tvari u zrak, vodu ili zemlju?	X	Mjerom se propisuje da postrojenja koja se njome podupiru moraju primjenjivati najbolje raspoložive tehnike utvrđene u zaključcima o najboljim raspoloživim tehnikama (NRT-i) za spaljivanje otpada (Provedbena odluka Komisije (EU) 2019/2010). To je osigurano strukturom mjere (vidjeti stranicu X. u planu za oporavak i otpornost). Postrojenja koja se podupiru mjerom dobila su odgovarajuću okolišnu dozvolu te provode ublažavanje i praćenje učinaka na okoliš, na temelju mjera za smanjenje i kontrolu razine buke, prašine i drugih onečišćujućih tvari tijekom gradnje, održavanja i rada (vidjeti stranicu X. u planu za oporavak i otpornost).
Zaštita i obnova bioraznolikosti i ekosustava: očekuje li se da će mjera biti: (i) u znatnoj mjeri štetna za dobro stanje i otpornost ekosustavâ; ili (ii) štetna za stanje očuvanosti staništa i vrsta, među ostalim onih od interesa za Uniju?	X	Provedena je procjena utjecaja na okoliš ili pregled u skladu s Direktivom 2011/92/EU te se provode/provest će se potrebne mjere ublažavanja za zaštitu okoliša koje se odražavaju u ključnim etapama i ciljevima mjere X u komponenti Y (vidjeti stranicu X u planu za oporavak i otpornost). Spalionice neće biti smještene na osjetljivim područjima sa stajališta biološke raznolikosti ili u blizini tih područja (uključujući mrežu zaštićenih područja Natura 2000, lokalitete uvrštene na popis svjetske baštine UNESCO-a i ključna područja bioraznolikosti te druga zaštićena područja).

Primjer 4.: Prometna infrastruktura (ceste)

Opis mjere

Ta bi se mjera sastojala od ulaganja u dvije podmjere:

- Izgradnja nove autoceste, koja je dio osnovne mreže TEN-T, čiji je cilj i. bolje povezivanje udaljene regije države članice s ostatkom zemlje i ii. poboljšanje sigurnosti na cestama.
- Izgradnja stanica za električno punjenje (jedna stanica za punjenje na deset vozila) i za punjenje vodikom (jedna svakih X km) duž nove autoceste.

Dio 1. kontrolnog popisa za ocjenu usklađenosti s načelom nenanošenja bitne štete

Navedite za koje je od sljedećih okolišnih ciljeva potrebna materijalna ocjena usklađenosti mjere s načelom nenanošenja bitne štete		Da	Ne	Obrazloženje ako je odabrano „Ne”
Ublažavanje klimatskih promjena	Izgradnja nove autoceste	X		
	Izgradnja infrastrukture za punjenje i opskrbu gorivom		X	Ta podmjera prihvatljiva je za područje intervencije 077 iz Priloga Uredbi o Mehanizmu za oporavak i otpornost uz 100-postotni koeficijent za ciljeve u području klimatskih promjena. Osim toga, infrastrukturom za električno punjenje i punjenje vodikom (koja će se temeljiti na zelenom vodikom koji se proizvodi elektrolizatorima) promiče se elektrifikacija te se kao takva može

				smatrati nužnim ulaganjem koje će omogućiti prelazak na učinkovito klimatski neutralno gospodarstvo. Obrazloženje i dokazi o povećanju kapaciteta proizvodnje energije iz obnovljivih izvora na nacionalnoj razini navedeni su u komponenti X, na stranicama Y.–Z. u planu za oporavak i otpornost.
Prilagodba klimatskim promjenama	X			
Održiva uporaba i zaštita vodnih i morskih resursa	X			
Kružno gospodarstvo, uključujući sprečavanje nastanka otpada i recikliranje	X			
Sprečavanje i kontrola onečišćenja zraka, vode ili zemlje	X			
Zaštita i obnova bioraznolikosti i ekosustava	X			

Dio 2. kontrolnog popisa za ocjenu usklađenosti s načelom nenanošenja bitne štete

Pitanja	Ne	Materijalno obrazloženje
<i>Ublažavanje klimatskih promjena:</i> očekuje li se da će mjera dovesti do znatnih emisija stakleničkih plinova?	X	<p>(Samo u pogledu podmjere za izgradnju nove autoceste:)</p> <p>Ne očekuje se da će mjera dovesti do znatnih emisija stakleničkih plinova jer je nova autocesta dio sveobuhvatnog prometnog plana¹⁸ čiji je cilj dekarbonizacija prometa u skladu s klimatskim ciljevima za 2030. i 2050. Konkretno, to je omogućeno sljedećim pratećim mjerama:</p> <ul style="list-style-type: none"> - povezivanje ulaganja u ceste s infrastrukturom za električno punjenje i punjenje vodikom; - reforma X (stranice Y.–Z.) te komponente, kojom se uvodi naplata cestarine za tu cestu i druge; - reforma Y (stranice Y.–Z.) te komponente, kojom se povećava opozivanje konvencionalnih goriva; - reforma Z (stranice Y.–Z.) te komponente, kojom se potiče kupnja vozila s nultim emisijama; - i mjere XX i XY (stranice Y.–Z.) te komponente, kojima se podupire prelazak na željeznički prijevoz i/ili prijevoz unutarnjim plovnim putovima.
<i>Prilagodba klimatskim promjenama:</i> očekuje li se da će mjera dovesti do povećanja štetnog učinka trenutačne ili očekivane buduće klime na samu mjeru ili na ljude, prirodu ili imovinu?	X	<p>Budući da se mjera odnosi na izgradnju ceste i povezane infrastrukture za punjenje i opskrbu gorivom na području koje je podložno toplinskom stresu i varijabilnosti temperature i da je očekivani životni vijek imovine dulji od 10 godina, provedena je procjena klimatskog rizika i osjetljivosti na temelju klimatskih predviđanja za velik broj budućih scenarija u skladu s očekivanim životnim vijekom postrojenja. Konkretno, provedena je analiza rizika od poplave i utvrđena su dva segmenta u kojima je potrebno provesti posebno rješenje za prilagodbu. Posebna pozornost posvećena je osjetljivim elementima kao što su mostovi i tuneli. Zaključci procjene uključeni su u strukturu mjere (vidjeti stranicu X. u planu za oporavak i otpornost).</p> <p>Osim toga, mjerom se utvrđuje obveza gospodarskih subjekata da izrade plan provedbe rješenja za smanjenje materijalnih fizičkih klimatskih rizika za ceste i povezanu infrastrukturu za punjenje i opskrbu gorivom (vidjeti stranicu X. u planu za oporavak i otpornost). Obveza podrazumijeva da rješenja za prilagodbu</p>

¹⁸Ili, ako nema sveobuhvatnog održivog prometnog plana, posebna analiza troškova i koristi provedena na razini projekta pokazuje da sam projekt dovodi do smanjenja / ne dovodi do povećanja emisija stakleničkih plinova tijekom svojeg životnog ciklusa.

		ne utječu negativno na rad na prilagodbi ili otpornost na fizičke klimatske rizike drugih ljudi, prirode, imovine i drugih gospodarskih aktivnosti te da su u skladu s lokalnim, sektorskim, regionalnim ili nacionalnim naporima za prilagodbu.
<p><i>Održiva uporaba i zaštita vodnih i morskih resursa:</i> očekuje li se da će mjera biti štetna:</p> <p>(i) za dobro stanje ili dobar ekološki potencijal vodnih tijela, među ostalim površinskih i podzemnih voda; ili</p> <p>(ii) za dobro stanje okoliša morskih voda?</p>	X	<p>Provedena je procjena utjecaja na okoliš za izgradnju ceste i postavljanje povezane infrastrukture za punjenje i opskrbu gorivom u skladu s Direktivom 2011/92/EU. Provest će se potrebne mjere ublažavanja za zaštitu okoliša, što je vidljivo u strukturi mjere (vidjeti stranicu X. u planu za oporavak i otpornost). Procjena utjecaja na okoliš uključuje procjenu utjecaja na vode u skladu s Direktivom 2000/60/EZ, a utvrđeni rizici uzeti su u obzir pri osmišljavanju mjere (vidjeti stranicu X. u planu za oporavak i otpornost).</p> <p>Rizici od uništavanja okoliša povezani s očuvanjem kvalitete vode i izbjegavanjem nestašice vode utvrđuju se i rješavaju u skladu sa zahtjevima iz Direktive 2000/60/EZ (Okvirna direktiva o vodama) i s pomoću plana upravljanja riječnim slivovima izrađenog za potencijalno zahvaćena vodna tijela uz savjetovanje s relevantnim dionicima (vidjeti stranicu X. u planu za oporavak i otpornost).</p>
<p><i>Prelazak na kružno gospodarstvo, uključujući sprečavanje nastanka otpada i recikliranje:</i> očekuje li se da će mjera:</p> <p>(i) dovesti do znatnog povećanja stvaranja, spaljivanja ili odlaganja otpada, osim spaljivanja opasnog otpada koji se ne može reciklirati; ili</p> <p>(ii) dovesti do znatnih neučinkovitosti u izravnoj ili neizravnoj uporabi bilo kojeg prirodnog resursa u bilo kojoj fazi njegova životnog ciklusa koje nisu svedene na najmanju moguću mjeru odgovarajućim mjerama; ili</p> <p>(iii) uzrokovati bitnu i dugoročnu štetu okolišu u odnosu na kružno gospodarstvo?</p>	X	<p>Mjerom se od subjekata koji provode gradnju cesta zahtijeva da osiguraju da se najmanje 70 % (masenog udjela) neopasnog građevinskog otpada i otpada od rušenja koji nastane na gradilištu pri izgradnji ceste i povezane infrastrukture za punjenje i opskrbu gorivom (osim prirodnog materijala iz kategorije 17 05 04 Europskog popisa otpada utvrđenog Odlukom Komisije 2000/532/EZ) pripremi za ponovnu uporabu, recikliranje i druge postupke uporabe materijala, uključujući postupke nasipavanja u kojima se otpad koristi kao zamjena za druge materijale, u skladu s hijerarhijom otpada i Protokolom EU-a za gospodarenje građevinskim otpadom i otpadom od rušenja.</p> <p>Subjekti će ograničiti stvaranje otpada tijekom gradnje, u skladu s Protokolom EU-a za gospodarenje građevinskim otpadom i otpadom od rušenja te uzimajući u obzir najbolje raspoložive tehnike, i omogućit će ponovnu uporabu i visokokvalitetno recikliranje selektivnim uklanjanjem materijala upotrebom dostupnih sustava sortiranja građevinskog otpada.</p>
<p><i>Sprečavanje i kontrola onečišćenja:</i> očekuje li se da će mjera dovesti do znatnog povećanja emisija onečišćujućih tvari u zrak, vodu ili zemlju?</p>	X	<p>Ne očekuje se da će mjera dovesti do znatnog povećanja emisija onečišćujućih tvari u zrak jer je dio sveobuhvatnog prometnog plana te je u skladu s nacionalnim programom kontrole onečišćenja zraka. Konkretno, to je omogućeno sljedećim pratećim mjerama:</p> <ul style="list-style-type: none"> - povezivanje ulaganja u ceste s infrastrukturom za električno punjenje i punjenje vodikom; - reforma X (stranice Y.–Z.) te komponente, kojom se uvodi naplata cestarine za tu cestu i druge; - reforma Y (stranice Y.–Z.) te komponente, kojom se povećava oporezivanje konvencionalnih goriva; - reforma Z (stranice Y.–Z.) te komponente, kojom se potiče kupnja vozila s nultim emisijama; - i mjere XX i XY (stranice Y.–Z.) te komponente, kojima se podupire prelazak na željeznički prijevoz i/ili prijevoz unutarnjim plovnim putevima. <p>Osim toga, buka i vibracije uzrokovane upotrebom cesta i povezane infrastrukture za punjenje i opskrbu gorivom smanjit će se uvođenjem zidnih prepreka koje su u skladu s Direktivom 2002/49/EZ.</p>
<p><i>Zaštita i obnova bioraznolikosti i ekosustava:</i> očekuje li se da će mjera biti:</p> <p>(i) u znatnoj mjeri štetna za dobro stanje i otpornost ekosustava; ili</p> <p>(ii) štetna za stanje očuvanosti staništa i</p>	X	<p>Provedena je procjena utjecaja na okoliš za izgradnju ceste i postavljanje povezane infrastrukture za punjenje i opskrbu gorivom u skladu s Direktivom 2011/92/EU i Direktivom 92/43/EEZ. Potrebne mjere ublažavanja za smanjenje fragmentacije i degradacije zemljišta, posebno zeleni koridori i druge mjere za povezanosti staništa, te relevantne zaštićene životinjske vrste navedene u Prilogu IV. Direktive 92/43/EEC, temelje se na utvrđenim ciljevima očuvanja i provedene su, što se odražava u strukturi mjere (vidjeti stranicu X. u planu za oporavak i otpornost).</p>

vrsta, među ostalim onih od interesa za Uniju?		
--	--	--

Primjer 5.: Program poticaja za zamjenu starih vozila (primjer neusklađenosti s načelom nenanošenja bitne štete)

Opis mjere

Ta je mjera program poticaja za zamjenu automobila s motorom s unutarnjim izgaranjem koji se trenutačno upotrebljavaju učinkovitijim vozilima koja također koriste unutarnje izgaranje (npr. dizela ili benzina). Poticaj je u obliku jedinstvenog iznosa bespovratnih sredstava po rashodovanom i nabavljenom automobilu, ali može imati i sofisticiraniji oblik (porezni odbitak).

Cilj je mjere zamijeniti starija vozila koja više onečišćuju s novijim vozilima koja manje onečišćuju okoliš. Za potrebe ovog primjera pretpostavlja se da taj program zahtijeva samo prijelaz na novu generaciju proizvoda (na primjer, sljedeća razina normi Euro) u okviru iste tehnologije.

Dio 1. kontrolnog popisa za ocjenu usklađenosti s načelom nenanošenja bitne štete

Navedite za koje je od sljedećih okolišnih ciljeva potrebna materijalna ocjena usklađenosti mjere s načelom nenanošenja bitne štete	Da	Ne	Obrazloženje ako je odabrano „Ne”
Ublažavanje klimatskih promjena	X		
Prilagodba klimatskim promjenama		X	Aktivnost koja se podupire mjerom ima neznatan predvidiv učinak na taj okolišni cilj, uzimajući u obzir izravne i primarne neizravne učinke tijekom cijelog životnog ciklusa.
Održiva uporaba i zaštita vodnih i morskih resursa		X	Aktivnost koja se podupire mjerom ima neznatan predvidiv učinak na taj okolišni cilj, uzimajući u obzir izravne i primarne neizravne učinke tijekom cijelog životnog ciklusa.
Kružno gospodarstvo, uključujući sprečavanje nastanka otpada i recikliranje	X		
Sprečavanje i kontrola onečišćenja zraka, vode ili zemlje	X		
Zaštita i obnova bioraznolikosti i ekosustavâ		X	Aktivnost koja se podupire mjerom ima neznatan predvidiv učinak na taj okolišni cilj, uzimajući u obzir izravne i primarne neizravne učinke tijekom cijelog životnog ciklusa.

Dio 2. kontrolnog popisa za ocjenu usklađenosti s načelom nenanošenja bitne štete

Pitanja	Ne	Materijalno obrazloženje
Ublažavanje klimatskih promjena: očekuje li se da će mjera dovesti do znatnih emisija stakleničkih plinova?		<p>Iz automobila s unutarnjim izgaranjem nastaje CO₂ (i emisije čestica, NO, hlapljivi organski spojevi i razni drugi opasni onečišćivači zraka, uključujući benzen). Kad je riječ o ublažavanju klimatskih promjena, kupnjom novih automobila (koji bi zamijenili stare) smanjile bi se emisije, ali ostale bi znatne emisije stakleničkih plinova (prosječne emisije CO₂ izmjerene u laboratorijskim ispitivanjima novih osobnih automobila registriranih u EU-u i Islandu 2018. iznosile su 120,8 grama CO₂ po kilometru).</p> <p>Komisija će vjerojatno odbaciti i argument da se ulaganjem ne krši načelo nenanošenja bitne štete jer su dizelska ili benzinska vozila nove generacije najbolja dostupna alternativa u tom sektoru. Električni automobili bolja su alternativa s većom ekološkom učinkovitošću (tj. nižim razinama emisija tijekom životnog ciklusa) u tom sektoru u</p>

		<p><i>pogledu ublažavanja klimatskih promjena.</i></p> <p><i>Stoga je vjerojatno da će Komisija smatrati da bi taj program gospodarenja otpadom bitno štetio ublažavanju klimatskih promjena.</i></p>
<p><i>Kružno gospodarstvo i gospodarenje otpadom: očekuje li se da će mjera:</i></p> <p>(i) dovesti do znatnog povećanja stvaranja, spaljivanja ili odlaganja otpada, osim spaljivanja opasnog otpada koji se ne može reciklirati; ili</p> <p>(ii) dovesti do znatnih neučinkovitosti u izravnoj ili neizravnoj uporabi bilo kojeg prirodnog resursa u bilo kojoj fazi njegova životnog ciklusa koje nisu svedene na najmanju moguću mjeru odgovarajućim mjerama; ili</p> <p>(iii) uzrokovati bitnu i dugoročnu štetu okolišu u odnosu na kružno gospodarstvo?</p>	X	<p>Uspostavljene su mjere za gospodarenje otpadom u fazi uporabe (održavanje) i na kraju životnog vijeka voznog parka, među ostalim ponovnom uporabom i recikliranjem akumulatora i elektroničkih komponenti (posebno ključnih sirovina), u skladu s hijerarhijom otpada. Uračunati su učinci proizvodnje, a programom se neće poticati prijevremeno rashodovanje uporabnih vozila. Konkretno, u skladu s programom svaki rashodovani automobil mora se obraditi u ovlaštenom postrojenju za obradu u skladu s Direktivom o otpadnim vozilima (2000/53/EZ), što se dokazuje potvrdom koja je nužna za sudjelovanje u programu.</p> <p>Osim toga, mjera je popraćena aktivnošću kojom se ovlaštena postrojenja za obradu potiču na prikupljanje dijelova radi krajnje ponovne uporabe i ponovne proizvodnje.</p>
<p><i>Sprečavanje i kontrola onečišćenja: očekuje li se da će mjera dovesti do znatnog povećanja emisija onečišćujućih tvari¹⁹ u zrak, vodu ili zemlju?</i></p>	<p><i>Primjer neusklađenosti s načelom nenanošenja bitne štete</i></p>	<p><i>Automobili s motorom s unutarnjim izgaranjem ispuštaju, među ostalim, ugljikov monoksid (CO), čestice (PM), dušikove okside (NOx) i neizgorene ugljikovodike (HC). S obzirom na tipične prakse i regulatorne zahtjeve u industriji²⁰, Komisija vjerojatno neće smatrati da mjera ne dovodi do znatnog povećanja emisija onečišćujućih tvari u zrak, iz razloga sličnih onima utvrđenima za ublažavanje klimatskih promjena.</i></p>

Primjer 6.: Navodnjavanje zemljišta

Opis mjere

Mjerom se prvenstveno predviđaju ulaganja u postojeći sustav navodnjavanja koji se već koristi u regiji X radi primjene učinkovitijih metoda navodnjavanja i promicanja sigurne ponovne uporabe obnovljene vode. Cilj je nadoknaditi nestašicu vode u tlu uzrokovanu sušama i tako pridonijeti prilagodbi klimatskim promjenama, posebno u pogledu poljoprivrednih kultura. Mjera će biti popraćena promicanjem i podupiranjem održivih poljoprivrednih praksi, posebno održivijih i učinkovitijih sustava navodnjavanja i mjera prirodnog zadržavanja vode, prelaska na usjeve i prakse upravljanja s nižim potrebama za vodom te održivijih praksi gnojidbe.

Dio 1. kontrolnog popisa za ocjenu usklađenosti s načelom nenanošenja bitne štete

<i>Navedite za koje je od sljedećih okolišnih ciljeva potrebna materijalna ocjena usklađenosti mjere s načelom nenanošenja bitne štete</i>	<i>Da</i>	<i>Ne</i>	<i>Obrazloženje ako je odabrano „Ne”</i>
Ublažavanje klimatskih		X	Aktivnost koja se podupire mjerom ima neznatan predvidiv učinak na taj

¹⁹Onečišćujuća tvar znači tvar, vibracija, toplina, buka, svjetlost ili drugi kontaminanti prisutni u zraku, vodi ili zemlji koji mogu biti štetni za ljudsko zdravlje ili okoliš.

²⁰Sastav varira u benzinskim i dizelskim motorima. Uredbom 715/2007/EZ utvrđuju se granične vrijednosti emisija Euro 5 i Euro 6 za automobile u pogledu reguliranih onečišćujućih tvari, posebice dušikovih oksida (NOx, tj. kombiniranih emisija NO i NO₂), od 80 mg/km.

promjena			okolišni cilj, uzimajući u obzir izravne i primarne neizravne učinke tijekom cijelog životnog ciklusa. To je zajamčeno jer će novi sustav/oprema biti energetski učinkoviti te neće doći do povećanja apsolutnih emisija stakleničkih plinova unatoč skromnom povećanju navodnjavanog područja i/ili zato što će električna energija za napajanje opreme biti dobivena iz energije vjetra ili sunca. Navodnjavanjem se neizravno može olakšati nastavak poljoprivrednih praksi kojima se ugrožava funkcija ponora ugljika u poljoprivrednim tlima ili ih se čak može pretvoriti u neto onečišćivače. Smislena promidžba i potpora za održive poljoprivredne prakse u okviru mjere upućuje da u tom području nema daljnjeg pogoršanja i trebale bi dovesti do poboljšanja.
Prilagodba klimatskim promjenama	X		
Održiva uporaba i zaštita vodnih i morskih resursa	X		
Kružno gospodarstvo, uključujući sprečavanje nastanka otpada i recikliranje		X	Aktivnost koja se podupire mjerom ima neznatan predvidiv učinak na taj okolišni cilj, uzimajući u obzir izravne i primarne neizravne učinke tijekom cijelog životnog ciklusa. Mjera neće dovesti do znatnih neučinkovitosti u upotrebi resursa niti do povećanja stvaranja otpada.
Sprečavanje i kontrola onečišćenja zraka, vode ili zemlje	X		
Zaštita i obnova bioraznolikosti i ekosustava	X		

Dio 2. kontrolnog popisa za ocjenu usklađenosti s načelom nenanošenja bitne štete

Pitanja	Ne	Materijalno obrazloženje
<i>Prilagodba klimatskim promjenama: očekuje li se da će mjera dovesti do povećanja štetnog učinka trenutačne ili očekivane buduće klime na samu mjeru ili na ljude, prirodu ili imovinu?</i>	X	Ne očekuje se da će mjera biti štetna za prilagodbu klimatskim promjenama iz sljedećih razloga: <ul style="list-style-type: none"> - Glavnim dijelom mjere u ograničenoj se mjeri pridonosi poboljšanju otpornosti na učinke klimatskih promjena u kratkoročnom razdoblju jer se njome poboljšava navodnjavanje bez povećanja zahvaćanja vode. Taj pozitivan doprinos moguć je samo ako je trenutačno i predviđeno stanje predmetnih vodnih tijela dobro (ili se prema pouzdanim predviđanjima ne očekuje pogoršanje na manje od dobrog stanja). Ako to ne bi bio slučaj, stopa zahvaćanja bila bi neodrživa, a ulaganje se ne bi smatralo mjerom prilagodbe klimatskim promjenama (te bi se smatralo graničnim slučajem mjere loše prilagodbe), čak i ako se ne pogorša početna situacija jer bi se time produžio životni vijek temeljno neodržive strukture. Mjera je u načelu prihvatljiva za područje intervencije 040 iz Priloga Uredbi o Mehanizmu za oporavak i otpornost uz 40-postotni koeficijent za ciljeve u području klimatskih promjena jer je to mjera za gospodarenje vodom čiji je cilj upravljanje nestašicom vode koju pogoršavaju rizici povezani s klimom, kao što su suše. - Za razliku od toga, promicanje održivih poljoprivrednih praksi i mjera za prirodno zadržavanje vode uklopilo bi se u područje intervencije 037, čime bi se izravno podupirao cilj prilagodbe klimatskim promjenama. Da bi cijela mjera bila svrstana u područje intervencije 037, trebalo bi prevladavati ili biti dovoljno uvjerljivo veličinom, opsegom i detaljnošću.
<i>Održiva uporaba i zaštita vodnih i morskih resursa: očekuje li se da će mjera biti štetna:</i> (i) za dobro stanje ili dobar ekološki potencijal vodnih tijela, među ostalim površinskih i podzemnih voda; ili (ii) za dobro stanje okoliša morskih voda?	X	Ne očekuje se da će mjera biti štetna za održivu uporabu i zaštitu vodnih i morskih resursa. Mjera je usmjerena na poboljšanje održive uporabe vodnih resursa, posebno kroz sljedeće: <ul style="list-style-type: none"> - podupiranje poljoprivrednika u prelasku na usjeve i prakse upravljanja s manjim potrebama za vodom; podupiranje poljoprivrednika u provedbi mjera kojima se povećava sposobnost zadržavanja vode u tlu i pohrana vode na razini poljoprivrednog gospodarstva; - uvođenje sustava navodnjavanja kojim se omogućuje ponovna uporaba vode u skladu s Okvirnom direktivom o vodama i koji ne dovodi do povećanja zahvaćanja vode. Mjera će uključivati ulaganja u infrastrukture kako bi se omogućila sigurna ponovna uporaba obnovljene vode za poljoprivredne potrebe. Tim će se ulaganjem omogućiti upotreba pročišćenih komunalnih otpadnih voda za navodnjavanje obližnjih polja s usjevima i priprema za primjenu nove Uredbe o minimalnim zahtjevima za

		<p>ponovnu upotrebu vode (EU/2020/741);</p> <ul style="list-style-type: none"> - ulaganje u održivije i učinkovitije sustave navodnjavanja koji zahtijevaju manje vode, kao što je lokalizirano navodnjavanje. To će istodobno dovesti do manjeg istjecanja hranjivih tvari u podzemne vode, kao i u okolna vodna tijela na kopnu; - ako aktivnost uključuje zahvaćanje vode, nadležno tijelo izdalo je dozvolu za zahvaćanje vode kojom se utvrđuju uvjeti za izbjegavanje pogoršanja i osigurava da predmetna vodna tijela postignu dobro količinsko stanje (u slučaju podzemnih voda) ili dobro ekološko stanje ili potencijal (u slučaju površinskih voda) najkasnije do 2027., u skladu sa zahtjevima Okvirne direktive o vodama 2000/60/EZ; - provedena je procjena utjecaja na okoliš u skladu s Direktivom o procjeni utjecaja na okoliš te su sve potrebne mjere za ublažavanje utvrđene i ugrađene u strukturu predmetne mjere (vidjeti stranicu X. u planu za oporavak i otpornost).
<p><i>Sprečavanje i kontrola onečišćenja:</i> očekuje li se da će mjera dovesti do znatnog povećanja emisija onečišćujućih tvari u zrak, vodu ili zemlju?</p>	X	<p>Ne očekuje se da će mjera dovesti do znatnog povećanja emisija onečišćujućih tvari u zrak, vodu ili zemlju s obzirom na sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> - upotreba opreme koja iznimno učinkovito koristi energiju ili one koja se napaja iz obnovljivih izvora energije; - uvođenjem učinkovitijih sustava navodnjavanja (kako je prethodno objašnjeno) smanjit će se otjecanje hranjivih tvari iz poljoprivrede. - podupiranjem poljoprivrednika u prelasku na usjeve i prakse upravljanja s manjim potrebama za vodom i povećanjem dostupnosti vode na razini poljoprivrednoga gospodarstva, za navodnjavanje će se upotrebljavati manje vode; - podupirat će se održive poljoprivredne prakse za koje će se trošiti manje pesticida, što će dovesti do manjeg onečišćenja vode i tla.
<p><i>Zaštita i obnova bioraznolikosti i ekosustava:</i> očekuje li se da će mjera biti:</p> <p>(i) u znatnoj mjeri štetna za dobro stanje i otpornost ekosustava; ili</p> <p>(ii) štetna za stanje očuvanosti staništa i vrsta, među ostalim onih od interesa za Uniju?</p>	X	<p>Mjera neće imati štetne učinke na bioraznolikost i ekosustave iz sljedećih razloga:</p> <ul style="list-style-type: none"> - projekti navodnjavanja obuhvaćeni ovom mjerom ne nalaze se na zaštićenim područjima ili neće imati negativne učinke na takva područja s obzirom na ciljeve očuvanja. Svako uznemiravanje vrsta ili negativan utjecaj na staništa izvan tih područja tijekom faze izgradnje i u fazi rada izbjegavat će se poduzimanjem mjera za sprečavanje i ublažavanje, koje su ugrađene u strukturu predmetne mjere (vidjeti stranicu X. u planu za oporavak i otpornost); - provedena je procjena utjecaja na okoliš u skladu s Direktivom o procjeni utjecaja na okoliš te su sve potrebne mjere za ublažavanje utvrđene i ugrađene u strukturu predmetne mjere (vidjeti stranicu X. u planu za oporavak i otpornost); - u skladu je sa zahtjevima Direktive o staništima i Direktive o pticama; provedena je procjena iz članka 6. stavka 3. Direktive o staništima (u ovom konkretnom slučaju integrirana u postupak procjene utjecaja na okoliš) kojom su isključeni znatni učinci na područja mreže Natura 2000; - zbog podupiranja održivih poljoprivrednih praksi koristit će se manje pesticida, čime će se ublažiti negativan učinak na biološku raznolikost (kukci, ptice, život u tlu), a može uključivati i veću raznolikost usjeva, čime se isto tako podupire biološka raznolikost.